

Mediefrågor

Sammanfattning

I betänkandet behandlas 18 motionsyrkanden från den allmänna motionstiden 2011 om radio och tv i allmänhetens tjänst.

Motionerna behandlar ett vidsträckt område av public service-verksamheten såsom framtida finansiering, förhandsprövning av nya tjänster, digitalisering av företagens arkiv, tv-sändningar från stora sportevenemang, företagens kulturbevarande uppdrag, tv för språkliga minoriteter och kvalitet på radiosändningar.

Flertalet motionsyrkanden avstyrks med hänvisning till arbetet i Public service-kommittén (dir. 2011:51) som har i uppdrag att analysera förutsättningarna för radio och tv i allmänhetens tjänst och lämna förslag till de förändringar som behöver göras inför nästa tillståndperiod som inleds den 1 januari 2014.

Utskottet föreslår ett tillkännagivande till regeringen om att SVT även fortsättningsvis ska ha möjlighet att sända attraktiva sportevenemang som förutsätter sponsring. Utskottet understryker vikten av att detta finns med i den fortsatta processen. Därmed bifalls en socialdemokratisk motion.

I betänkandet finns fyra reservationer och ett särskilt yttrande.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Utskottets överväganden	5
Radio och tv i allmänhetens tjänst – en bakgrund	5
Finansiering av SR, SVT och UR	5
Förhandsprövning av nya tjänster inom public service	7
Digitalisering av public service-företagens arkiv	9
Tv-sändningar från stora sportevenemang	10
Public service-företagens kulturbevarande uppdrag	12
Finsk tv i hela Sverige	13
Tv för minoriteter	14
Kvaliteten på radiosändningarna	15
Public service-företagens produktioner	16
Tidigare behandlade förslag	17
Reservationer	19
1. Förhandsprövning av nya tjänster inom public service, punkt 2 (S, MP, V)	19
2. Digitalisering av public service-företagens arkiv, punkt 3 (S, V)	20
3. Public service-företagens kulturbevarande uppdrag, punkt 5 (SD)	20
4. Kvaliteten på radiosändningarna, punkt 8 (MP)	21
Särskilt yttrande	22
Finsk tv i hela Sverige, punkt 6 (S)	22
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	23
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2011	23

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Finansiering av SR, SVT och UR

Riksdagen avslår motionerna

2011/12:Kr222 av Eliza Roszkowska Öberg (M) yrkande 1,

2011/12:Kr232 av Thomas Finnborg (M),

2011/12:Kr251 av Jenny Petersson och Elisabeth Svantesson (båda M),

2011/12:Kr267 av Margareta B Kjellin (M),

2011/12:Kr274 av Lars Beckman (M),

2011/12:Kr275 av Lars Beckman och Carl-Oskar Bohlin (båda M),

2011/12:Kr280 av Emma Henriksson och Caroline Szyber (båda KD) och

2011/12:Kr292 av Marietta de Pourbaix-Lundin (M).

2. Förhandsprövning av nya tjänster inom public service

Riksdagen avslår motion

2011/12:Kr241 av Tina Ehn m.fl. (MP).

Reservation 1 (S, MP, V)

3. Digitalisering av public service-företagens arkiv

Riksdagen avslår motion

2011/12:Kr297 av Berit Högman m.fl. (S) yrkande 23.

Reservation 2 (S, V)

4. Tv-sändningar från stora sportevenemang

Riksdagen tillkännager som sin mening vad utskottet anfört om tv-sändningar från stora sportevenemang. Därmed bifaller riksdagen motion

2011/12:Kr297 av Berit Högman m.fl. (S) yrkande 30.

5. Public service-företagens kulturbevarande uppdrag

Riksdagen avslår motion

2011/12:Kr319 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD) yrkande 5.

Reservation 3 (SD)

6. Finsk tv i hela Sverige

Riksdagen avslår motion

2011/12:Kr233 av Sven-Erik Bucht (S).

7. Tv för minoriteter

Riksdagen avslår motion

2011/12:Kr205 av Yilmaz Kerimo och Ingela Nylund Watz (båda S).

8. Kvaliteten på radiosändningarna

Riksdagen avslår motion

2011/12:Kr236 av Jan Lindholm (MP).

*Reservation 4 (MP)***9. Public service-företagens produktioner**

Riksdagen avslår motion

2011/12:K300 av Annelie Enochson (KD) yrkande 1.

10. Tidigare behandlade förslag

Riksdagen avslår motionerna

2011/12:Kr206 av Eva Flyborg (FP) och

2011/12:Kr253 av Eva Flyborg (FP).

Stockholm den 1 mars 2012

På kulturutskottets vägnar

Gunilla Carlsson i Hisings Backa

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Gunilla Carlsson i Hisings Backa (S), Christer Nylander (FP), Cecilia Magnusson (M), Anne Marie Brodén (M), Göran Montan (M), Kerstin Engle (S), Per Svedberg (S), Christina Zedell (S), Per Lodenius (C), Isak From (S), Peder Wachtmeister (M), Tina Ehn (MP), Lars-Axel Nordell (KD), Mattias Karlsson (SD), Bengt Berg (V), Amir Adan (M) och Jörgen Hellman (S).

Utskottets överväganden

Radio och tv i allmänhetens tjänst – en bakgrund

Riksdagen beslutade hösten 2009 om radio och tv i allmänhetens tjänst (public service) för tiden den 1 januari 2010 t.o.m. den 31 december 2013 (prop. 2008/09:195, bet. 2009/10:KrU3, rskr. 2009/10:61). I enlighet med riksdagsbeslutet har regeringen utfärdat sändningstillstånd för Sveriges Radio AB (SR), Sveriges Television AB (SVT) och Sveriges Utbildningsradio AB (UR).

I juni 2011 tillsatte regeringen en kommitté (dir. 2011:51) med uppdrag att analysera förutsättningarna för radio och tv i allmänhetens tjänst och lämna förslag till de förändringar som behöver göras inför nästa tillståndsperiod som inleds den 1 januari 2014, Public service-kommittén (Ku 2011:05). Kommittén ska även lämna förslag till eventuella författningsändringar. Kommitténs uppdrag omfattar bl.a. frågor om

- utformningen av programföretagens uppdrag
- samarbete och konkurrens
- finansieringsformer och ekonomiska ramar
- styrning, reglering och uppföljning
- distribution och digitalisering.

Uppdraget ska redovisas senast den 1 september 2012.

Finansiering av SR, SVT och UR

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår en rad motionsyrkanden om ändrad finansiering av public service-verksamheten. Public service-kommittén har i uppdrag att pröva och redovisa konsekvenserna av olika alternativ för finansiering och lämna förslag till en uppbördsmodell. Riksdagen bör inte föregripa det pågående arbetet.

Motionerna

En rad motioner från den allmänna motionstiden 2011 innehåller förslag som rör finansieringen av public service-verksamheten.

I *motion Kr222* av Eliza Roszkowska Öberg (M) begärs en modernisering av public service-uppdraget och dess finansiering (yrkande 1). Motiönären anser att tv-avgiften ska avskaffas och att public serviceverksamheten i stället ska finansieras via skattsedeln.

I *motionerna Kr251* av Jenny Petersson och Elisabeth Svantesson (båda M) och *Kr267* av Margareta B Kjellin (M) anser motionärerna att det finns mycket som talar mot radio- och tv-avgiften, bl.a. det förhållandet att även de som inte vill ta del av public service-företagens program måste betala radio- och tv-avgiften och att den är knuten till en viss apparat. De föreslår därför att systemet med radio- och tv-avgift ska moderniseras. Liknande förslag framför Lars Beckman (M) i *motion Kr274* där han bl.a. hänvisar till teknikutvecklingen inom medieområdet.

I *motion Kr232* föreslår Thomas Finnborg (M) att radio- och tv-avgiften ska ersättas av en finansiering via skattsedeln. Detta skulle innebära en teknikneutral modell.

Emma Henriksson och Caroline Szyber (båda KD) föreslår i *motion Kr280* att dagens radio- och tv-avgift ersätts med ett annat finansieringssystem för public service i samband med att den nya tillståndspanoraden träder i kraft 2014.

Marietta de Pourbaix-Lundin (M) föreslår i *motion Kr292* att radio- och tv-avgiften ska ersättas av ett frivilligt abonnemangssystem med en fast månadsavgift eller med ett pay per view-system.

I *motion Kr275* av Lars Beckman och Carl-Oskar Bohlin (båda M) anförs att tiden nu är mogen för att staten ska upphandla delar av samhällsprogrammen i radio och tv och nyhetsförmedlingen i Sverige. Motionärerna anser att större upphandling skulle ge större mångfald och en större arbetsmarknad för journalister att ta del av samtidigt som det skulle leda till en större pluralism inom medieområdet i Sverige.

Bakgrund

Enligt lagen (1989:41) om finansiering av radio och TV i allmänhetens tjänst ska den som innehar en tv-mottagare betala radio- och tv-avgift till Radiotjänst i Kiruna Aktiebolag (2 a §). En tv-mottagare är en sådan teknisk utrustning som är avsedd att ta emot utsändning eller vidareändring av tv-program, även om utrustningen också kan användas för annat ändamål (2 §). Radio och tv-avgiften uppgår för närvarande till 2 076 kronor per år (7 §).

Public service-kommittén (dir. 2011:51), som regeringen tillsatt har, som redovisats ovan, bl.a. i uppdrag att behandla frågan om finansieringsformer och ekonomiska ramar. Kommittén ska mot bakgrund av den snabba utveckling som har skett när det gäller tekniker för mottagning av medieinnehåll pröva och redovisa konsekvenserna av olika alternativ för finansieringen av radio och tv i allmänhetens tjänst, hur uppbörderna bör ske och vem som bör ansvara för denna. Kommittén ska lämna förslag till en uppördsmodell som – med bevarad hög legitimitet hos medborgarna och största möjliga oberoende och med frihet från politisk styrning för programföretagen – ger en trygg, förutsägbar och stabil finansiering.

Vidare ska kommittén – om det är relevant i förhållande till bedömningarna om olika uppbördsformer – analysera hur begreppet tv-mottagare bör definieras i framtiden och – om det är motiverat – föreslå nödvändiga författningsändringar. I arbetet ingår att bedöma om mobiltelefoner och andra mindre terminaler ska undantas från avgiftsplikten.

Kommittén ska redovisa sitt uppdrag senast den 1 september 2012.

Utskottets ställningstagande

Utskottet är medvetet om att förutsättningarna för radio- och tv-företagen förändras i takt med den tekniska utvecklingen. Bland annat ökar möjligheterna för befolkningen att ta emot programutbudet på olika sätt. Utskottet har senast i betänkande 2010/11:KrU5 redovisat sin uppfattning att det är angeläget att den finansieringsmodell som ska gälla för radio och tv i allmänhetens tjänst är utformad på ett sätt som gör att programföretagen kan upprätthålla största möjliga självständighet och oberoende gentemot staten och övriga maktsfärer. Den modell som tillämpas ska ha hög legitimitet hos allmänheten. Det är önskvärt att hushållen känner att de får valuta för pengarna, att programutbudet är tillgängligt på flera plattformar och kan tas emot på tidpunkter som passar publiken samt att programmen i alla avseenden håller hög kvalitet.

Public service-kommittén, som regeringen tillsatt, har i uppdrag att pröva och redovisa konsekvenserna av olika alternativ för finansiering och lämna förslag till en uppbördsmodell som – med bevarad hög legitimitet hos medborgarna och största möjliga oberoende och med frihet från politisk styrning för programföretagen – ger en trygg, förutsägbar och stabil finansiering.

Utskottet anser att riksdagen inte bör föregripa det pågående arbetet. Motionerna Kr222 (M) yrkande 1, Kr232 (M), Kr251 (M), Kr267 (M), Kr274 (M), Kr275 (M), Kr280 (KD) och Kr292 (M) avstyrks därmed.

Förhandsprövning av nya tjänster inom public service

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om att avskaffa kravet på förhandsgranskning av vissa tjänster hos SR och SVT. Riksdagen står fast vid sitt beslut för innevarande tillståndsperiod.

Jämför reservation 1 (S, MP, V).

Motionen

Tina Ehn m.fl. (MP) föreslår i *motion Kr241* ett tillkännagivande till regeringen om att avskaffa kravet på förhandsgranskning av vissa tjänster hos Sveriges Radio AB och Sveriges Television AB m.fl.

Bakgrund

I *proposition 2008/09:195*, Utveckling för oberoende och kvalitet – radio och tv i allmänhetens tjänst 2010–2013, föreslog regeringen att nya programtjänster eller andra tjänster av större betydelse inom ramen för kärnverksamheten och den kompletterande verksamheten som SR, SVT och UR ville lansera under tillståndsperioden skulle anmälas till regeringen för godkännande. Regeringen framhöll bl.a. (s. 39):

Uppdraget i allmänhetens tjänst ställer höga krav på att nya tjänster som lanseras har ett tillräckligt stort värde för allmänheten för att motsvara t.ex. de kostnader som tjänsten genererar. Den första prövningen av om nya tjänster ska lanseras ska alltid ske inom företagen. SVT, SR och UR verkar på en konkurrensutsatt marknad. EG:s konkurrensregler ställer krav på att uppdraget i allmänhetens tjänst är tydligt utformat om verksamheten ska bekostas av allmänna medel, t.ex. genom TV-avgifter, och att nya tjänster prövas. Mot denna bakgrund och eftersom det är regeringen som utifrån riksdagens beslut formulerar uppdraget till programföretagen föreslås att nya permanenta programtjänster eller andra tjänster av större betydelse inom ramen för kärnverksamheten och den kompletterande verksamheten som SR, SVT och UR vill lansera under tillståndsperioden ska anmälas till regeringen för godkännande. Det kan dock vara lämpligt att själva prövningen görs på myndighetsnivå.

Utskottet tillstyrkte propositionens förslag i denna del. Några motioner med invändningar mot denna del fanns inte (bet. 2009/10:KrU3). Riksdagen beslutade i enlighet med utskottets förslag (rskr. 2009/10:61).

I de av regeringen beslutade anslagsvillkoren för programföretagen föreskrivs att SR, SVT och UR ska anmäla nya tjänster som de vill lansera till regeringen för godkännande. Anmälan ska även sändas till Myndigheten för radio och tv. Anmälan ska innehålla en motivering som utgår från tjänstens värde för publiken och relevans för uppdraget i allmänhetens tjänst. Vidare ska en redogörelse lämnas för vad tjänsten tillför i relation till existerande eget respektive andras utbud och en beskrivning av hur tjänsten påverkar övrig verksamhet, bl.a. vilka ekonomiska konsekvenser tjänsten kommer att ha, samt en redogörelse för målgrupp och förväntad användning bland befolkningen. Uppgifter ska även lämnas om planerad lansering och expansion och en bedömning av tjänstens marknadspåverkan, t.ex. när det gäller vilka aktörer som påverkas och hur.

Myndigheten för radio och tv fick genom regeringsbeslut den 16 december 2010 i uppdrag att genomföra förhandsprövningar av sådana nya programtjänster som anmäls av programföretagen. Förhandsprövningarna ska innefatta såväl tjänstens allmänna värde, dvs. hur och i vilken mån tjänsten bidrar till att det aktuella företaget uppfyller sitt uppdrag i allmänhetens tjänst, som dess marknadspåverkan.

Konstitutionsutskottet har efter en anmälan granskat regeringens beslut om förhandsprövning av nya programtjänster från SR, SVT och UR. Utskottet fann att förhandsprövningen inte kunde anses strida mot yttrandefrihetsgrundlagens censurförbud (bet. 2010/11:KU20, rskr. 2010/11:292).

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar regeringens uppfattning att uppdraget i allmänhetens tjänst ställer höga krav på att nya tjänster som lanseras har ett tillräckligt stort värde för allmänheten för att motsvara t.ex. de kostnader som tjänsten genererar. Detta följer även av EU:s konkurrensregler. Utskottet står därmed fast vid sitt tidigare beslut inför nuvarande tillståndsperiod och har inget att invända mot att nya tjänster förhandsprövas.

Enligt uppgift från Kulturdepartementet har ingen begäran om förhandsprövning av nya programtjänster kommit in till dags dato. Utskottet noterar att public service-bolagen inom kort kommer att redovisa hur de fullföljt uppdragen under 2011. Bland annat ska man då redogöra för vilka nya programtjänster eller andra tjänster av större betydelse inom ramen för kärnverksamheten och den kompletterande verksamheten som har lanserats under året. Detta gäller även om tjänsterna inte är anmälda för godkännande. För de tjänster som har lanserats på försök ska det anges hur lång försökstid som har planerats.

Motion Kr241 (MP) avstyrks därmed.

Digitalisering av public service-företagens arkiv

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om att regeringen skyndsamt bör bereda frågan om digitalisering av public service-företagens arkiv. Riksdagen hänvisar till att Public service-kommittén har i uppdrag att lämna förslag till de förändringar som behöver göras inför nästa tillståndsperiod.

Jämför reservation 2 (S, V).

Motionen

I *motion Kr297* tar Berit Högman m.fl. (S) upp frågan om digitaliseringen av public service-företagens arkiv. Regeringens förslag om resursförstärkning 2012 och 2013 för digitalisering av företagens arkiv är bra, men motionärerna anser att det behövs en permanent förstärkning då digitaliseringen medför löpande kostnader för t.ex. lagring, distribution, tillgängliggörande, redaktionell bearbetning och rättighetskostnader. Regeringen bör skyndsamt bereda dessa frågor och återkomma till riksdagen med besked (yrkande 23).

Utskottets ställningstagande

Utskottet tycker liksom motionärerna att satsningen på digitalisering av public service-företagens arkiv är bra. Riksdagen tillstyrkte också regeringens förslag i budgetpropositionen för 2012 att tilldela SR, SVT och UR 8,

60 respektive 32 miljoner kronor i syfte att under 2012 och 2013 öka företagens arbete med att göra programmen ur arkiven tillgängliga (prop. 2011/12:1, bet. 2011/12:KrU1, rskr. 2011/12:74).

Utskottet påminner om att Public service-kommittén (dir. 2011:51) har i uppdrag att lämna förslag inför nästa tillståndperiod som inleds den 1 januari 2014. Kommittén ska bl.a. lämna förslag till hur programföretagens uppdrag ska utformas. I arbetet ingår att överväga hur SR, SVT och UR bör göra sitt utbud tillgängligt. Kommittén ska också kartlägga vad som har gjorts med anledning av riksdagens beslut om ett utvidgat kulturuppdrag och bedöma om företagens kulturuppdrag bör stärkas (prop. 2008/09:195, bet. 2009/10:KrU3, rskr. 2009/10:61).

Utskottet anser att kommitténs arbete bör avvaktas. Motion Kr297 (S) yrkande 23 avstyrks därmed.

Tv-sändningar från stora sportevenemang

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen tillkännager som sin mening vad utskottet anfört om att SVT även fortsättningsvis ska ha möjlighet att sända attraktiva sportevenemang som förutsätter sponsring. Riksdagen understryker vikten av att detta finns med i den fortsatta processen. Därmed bifaller riksdagen motion Kr297 (S) yrkande 30.

Motionen

I *motion Kr297* föreslår Berit Högman m.fl. (S) att riksdagen ska ge regeringen till känna att SVT även fortsättningsvis ska ha möjlighet att sända sportevenemang som förutsätter sponsring (yrkande 30). Motionärerna anser att antalet program som förutsätter sponsring som SVT får sända ska kunna öka samtidigt som sponsringen ska ske på marknadsmässiga grunder.

Bakgrund

SR, SVT och UR får enligt sina sändningstillstånd inte sända reklam. Som huvudregel gäller även att de inte heller får sända sådana *sponsrade program* där sponsorbidraget har tillfallit företagen direkt. Det finns dock undantag från denna bestämmelse. Direkt sponsring får förekomma i SVT:s sändningar i samband med sportevenemang. Det har ansetts viktigt att SVT kan sända sport och har kvar möjligheten till sponsring av sport-sändningar. Inför nuvarande tillståndperiod beslutade riksdagen på förslag av regeringen att antalet sponsrade sportevenemang och eventuella åtaganden gentemot Europeiska Radiounionen (EBU-evenemang) eller arrangemang av liknande betydelse inte får överstiga 20 evenemang per år, vilket i huvudsak gäller större sportevenemang som t.ex. OS, VM eller EM (prop. 2008/09:195 s. 58, rskr. 2009/10:61).

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill påminna om att SVT:s sportutbud är omfattande och att företaget sänder sportevenemang från en lång rad sportgrenar. För 2011 uppgick andelen sportsändningar i förstasändningarna till 13 procent av det samlade riksutbudet och till 6 procent av det totala utbudet.

SVT får årligen ca 4 miljarder kronor i avgiftsmedel från rundradiokontot i Riksgäldskontoret. Dessa medel ska användas för ett rikt och varierat programutbud som omfattar allt från det breda anslaget till mer särpräglade programtyper. Då det gäller inköp av rättigheter till sportsändningar konkurrerar SVT med andra programkanaler, bl.a. ett antal renodlade sportkanaler. Under en följd av år har priserna på sändningsrättigheter till större internationella idrottsevenemang ökat. Den möjlighet som finns för SVT att få sponsringsmedel inbringar årligen ungefär 40 miljoner kronor. Enligt SVT bidrar sponsringsintäkterna till företagets möjligheter att förhandla med de organisationer som säljer rättigheterna.

Riksdagen har inför nuvarande tillståndperiod beslutat att antalet sponsrade sportevenemang och eventuella EBU-evenemang eller arrangemang av liknande betydelse inte får överstiga 20 evenemang per år (bet. 2009/10: KrU3). Utskottet ansåg att det var motiverat att SR och SVT även i fortsättningen har möjlighet att erhålla extern finansiering för att kunna köpa in sändningsrättigheter till vissa angelägna programproduktioner. I de flesta fallen handlar det om sportevenemang, som på grund av den ökade kommersialiseringen av idrotten betingar höga kostnader. Utskottet ansåg dock liksom regeringen att sponsringsmöjligheten ska utnyttjas restriktivt. Utskottet hade därmed inte något att erinra mot förslaget att sändningar i samband med högst 20 evenemang per år ska kunna sponsras. Detta blev också riksdagens beslut (rskr. 2009/10:61).

Public service-kommittén, som har i uppdrag att lämna förslag inför nästa tillståndperiod, ska enligt sina direktiv bl.a. lämna förslag på hur oberoendet från kommersiella aktörer kan stärkas ytterligare, t.ex. genom en ökad öppenhet och tydlighet avseende sponsring, produktplaceringar och andra kommersiella samarbeten. Däri ingår att utvärdera de nya regler för indirekt sponsring som infördes 2010. Kommittén ska i detta arbete överväga eventuella förändringar samtidigt som programföretagen även i fortsättningen ska kunna tillhandahålla ett brett utbud, vilket även inkluderar större evenemang inom sport, kultur och underhållning.

Utskottet vill i detta sammanhang understryka vikten av att SVT även fortsättningsvis ska ha möjlighet att sända attraktiva sportarrangemang som förutsätter sponsring. Vidare understryker utskottet vikten av att detta finns med i den fortsatta processen.

Vad utskottet här har anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Därmed bifaller riksdagen motion Kr297 (S) yrkande 30.

Public service-företagens kulturbevarande uppdrag

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om public service-företagens kulturbevarande uppdrag då det pågående utredningsarbetet bör avvaktas.

Jämför reservation 3 (SD).

Motionen

I *motion Kr319* pekar Jimmy Åkesson m.fl. (SD) på att det i de nuvarande sändningstillstånden för radio och tv i allmänhetens tjänst slås fast att bolagen har ett ansvar att värna det svenska språket och verka för en stark nordisk kulturgemenskap. Sverigedemokraterna ställer sig positiva till detta men vill också, med inspiration från Danmark, att det i framtida sändningstillstånd skrivs in att bolagen ska verka för att bevara och levandegöra det nationella kulturarvet (yrkande 5).

Utskottets ställningstagande

Utskottet kan konstatera att SVT och SR spelar en viktig roll som kulturskapare och kulturförmedlare. Kulturansvaret är en av de viktigaste delarna i företagens uppdrag i allmänhetens tjänst. Kulturuppdraget har tre delar, nämligen bevakning av händelser på kulturlivets olika områden i Sverige och i andra länder, skapande av kulturprogram i vid mening, t.ex. egna dramaproduktioner av hög kvalitet, och tillgängliggörande av föreställningar, konserter m.m. som producerats av andra kulturinstitutioner. Utskottet vill också peka på att riksdagen inför innevarande tillståndperiod har beslutat att SR och SVT ska fortsätta fördjupa, utveckla och vidga sitt kulturutbud (prop. 2008/09:195, bet. 2009/10:KrU3, rskr. 2009/10:61).

Som utskottet redovisat ovan har Public service-kommittén (dir. 2011:51) i uppdrag att lämna förslag till de förändringar som behöver göras inför nästa tillståndperiod. I direktiven framhålls att programföretagen är centrala som kulturbärare och förmedlare av landets historia och kulturarv. I uppdraget ingår att kartlägga vad som har gjorts med anledning av riksdagens beslut om ett utvidgat kulturutbud och bedöma om företagens kulturuppdrag bör stärkas. I samband med detta ska kommittén även överväga om samarbetet på nordisk nivå behöver stärkas. Kommittén ska redovisa sitt uppdrag senast den 1 september 2012.

Utskottet anser att det pågående arbetet bör avvaktas. Motion Kr319 (SD) yrkande 5 avstyrks.

Finsk tv i hela Sverige

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår en motion om finsk tv i hela Sverige.

Jämför särskilt yttrande (S).

Motionen

I *motion Kr233* begär Sven-Erik Bucht (S) att regeringen ska utreda hur finskspråkiga medborgare ska få tillgång till tv på sitt eget språk. Att se finsk tv är en viktig del i minoritetspolitiken, framhåller motionären. Sedan övergången till digitala sändningar kan boende i Mälardalen se finsk tv genom marknätet. Däremot saknar Kirunaområdet samt Göteborg och Borås m.fl. orter i västra Sverige med många finsktalande invånare denna möjlighet.

Utskottets ställningstagande

Inledningsvis vill utskottet framhålla att det är viktigt att det i hela Sverige finns tillgång till tv-program på finska, som är ett nationellt minoritetsspråk. SVT har därför i uppgift att särskilt beakta språkliga och etniska minoriteters intressen, och de nationella minoritetsspråken ska inta en särställning.

För 2012 har riksdagen anvisat ca 21,76 miljoner kronor till anslaget för utbyte av tv-sändningar mellan Sverige och Finland. Anslaget används bl.a. för statligt bidrag till Sverigefinska Riksförbundet för utbyte av tv-sändningar mellan Sverige och Finland. Sändningsområdet omfattar sändare i Storstockholm, Uppsala och Västerås. Omflyttningar i marknätet har inneburit att sändningsområdet under 2010 har kunnat utökas med några sändare i Storstockholm och Fagersta. Avtalet med Sverigefinska Riksförbundet gäller fram till den 31 mars 2014.

Utskottet behandlade i budgetbetänkandet för 2012 (bet. 2011/12:KrU1) ett motionsförslag om ytterligare medel under anslaget för att utöka de finskspråkiga tv-sändningarna till de s.k. förvaltningsområdena för sverigefinnar. Utskottet avstyrkte yrkandet och framhöll att möjligheten att sända en finsk programkanal i Sveriges finska förvaltningsområden inte enbart är en fråga om ytterligare medel utan att det också är så att sändningsutrymme i marknätet är begränsat. När sändningsutrymme uppstår gör Myndigheten för radio och tv en utlysning, bedömer ansökningar och beslutar om sändningstillstånd. Utskottet framhöll vidare att finskspråkiga kanaler erbjuds av svenska operatörer i andra distributionskanaler.

Utskottet vidhåller denna uppfattning och anser inte att motion Kr233 (S) bör föranleda något initiativ från riksdagens sida.

Tv för minoriteter

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår en motion om tv-program på minoritetsspråk. Utbudet för språkliga och etniska minoriteter ska även fortsättningsvis vara ett prioriterat område för SVT och UR, men några särskilda detaljkrav ska inte införas.

Motionen

Yilmaz Kerimo och Ingela Nylund Watz (båda S) föreslår i *motion Kr205* ett tillkännagivande om tv-program på minoritetsspråk. Motionärerna anser att möjligheten att sända tv-program i Sverige på minoritetsspråk för de folkgrupper som inte har ett eget land bör ses över. Det skulle öka demokratin i Sverige och få fler människor att ta del av både den svenska kulturen och ursprungskulturen. Många invandragrupper kan ta del av tv från sina hemländer genom parabolmottagning, men assyrier/syrianer kan inte det då de saknar hemland.

Utskottets ställningstagande

SVT har i uppdrag att erbjuda ett mångsidigt programutbud som omfattar allt från det breda anslaget till mer särpräglade programtyper. Hög kvalitet och nyskapande form och innehåll ska utmärka programverksamheten. En central del av uppdraget är att möta skiftande förutsättningar och tillgodose olika intressen hos hela befolkningen samt att spegla förhållandena i hela landet. Detta handlar om en geografisk spegling av landets olika regioner, men också att de människor som bor i olika delar av landet är olika, t.ex. när det gäller etnisk och kulturell bakgrund, kön och ålder.

Utskottet anser att utbudet för språkliga och etniska minoriteter även fortsättningsvis ska vara ett prioriterat område för SVT och UR att utveckla. Några särskilda detaljkrav när det gäller programutbud för språkliga och etniska minoriteter bör dock inte införas. Det är programföretagen som har de bästa förutsättningarna att bedöma hur utbudet bör utformas. Utskottet vidhåller därmed riksdagens tidigare ställningstagande (prop. 2008/09:195, bet. 2009/10:KrU3, rskr. 2009/10:61). Motion Kr205 (S) avstyrks.

Kvaliteten på radiosändningarna

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår en motion med begäran om att vidta åtgärder med anledning av mottagningsförhållandena för SR:s kanalutbud. Jämför reservation 4 (MP).

Motionen

Jan Lindholm (MP) framhåller i *motion Kr236* att medborgare på många håll runt om i landet beklagar sig över att mottagningsvillkoren för Sveriges Radios kanaler är avsevärt sämre än för de kommersiella kanalernas sändningar. Motionären föreslår ett tillkännagivande till regeringen om att denna bör vidta åtgärder med anledning av problemet med att Sveriges Radios kanalutbud har avsevärt sämre mottagningsvillkor än de kommersiella kanalerna.

Bakgrund

SR ska enligt de villkor som är knutna till företagets sändningstillstånd sända till 99,8 procent av den bofasta befolkningen i landet. SR köper 100 procent av utsändningstjänsten av det statliga bolaget Teracom AB som äger och driver utsändningsnätet för radio och tv, ett stamnät som sammanbinder sändarstationerna, drygt 570 stycken.

Teracom AB har inte hela marknaden för utsändning av radio i Sverige. Den kommersiella radion har till 50 procent valt en annan operatör. Likaså köper närradion till 100 procent sin utsändningstjänst av en annan leverantör än Teracom AB.

Post- och telestyrelsen (PTS) tilldelar frekvenstillstånd för radiosändningar och ansvarar för att operatörerna håller sig inom tillståndets ramar, bl.a. när det gäller högsta tillåten sändningseffekt. Detta för att undvika störningar. Vid misstanke om att en sändare stör andra ska detta anmälas till PTS.

En begränsning i dagens analoga FM-system är tillgången på frekvenser. PTS har nyligen utrett möjligheten att frigöra ytterligare frekvenser i analoga FM, men kommit fram till att det varken är ändamålsenligt eller kostnadseffektivt att utveckla de analoga sändarnäten vidare. Det är mot bakgrund av den begränsning som den analoga tekniken innebär som det sker en internationell utveckling mot en digital marksänd radio. Ett digitalt sändarnät nyttjar frekvensspektrumet mer effektivt och innebär bättre mottagningsförhållanden generellt i hela landet. Ett digitalt sändarnät har inte heller samma begränsningar som FM när det gäller etablering av nya sändare på lokal eller nationell nivå, vilket kan lösa störningsproblem. Den digitala radion innebär dessutom att den svenska radion – både SR och kommersiell radio – kan utvecklas med ett mer omfattande och mångfasetterat radioutbud för lyssnare i hela landet, både i form av nya radiokanaler

och helt nya tjänster (t.ex. avancerade trafikinformationstjänster). Enligt Teracom AB möjliggör den digitala tekniken DAB-plus-utsändning av ett fyrtiotal nationella radiokanaler. Detta ska jämföras med dagens FM-nät som medger 4–7 kanaler på de flesta orter i landet.

Utskottets ställningstagande

SR ska enligt de villkor som är knutna till företagets sändningstillstånd sända till 99,8 procent av den bofasta befolkningen i landet.

Utskottet understryker att det med utgångspunkt i kravet på 99,8 procents täckning är SR's uppgift att tillsammans med Teracom AB besluta vilken omfattning som sändarnätet ska ha och bedöma om det är ekonomiskt rimligt att bygga ut det ytterligare. Public service-lyssnare som upplever att de har problem med mottagningen ska därför i första hand vända sig till Teracom AB.

Utskottet anser inte att motion Kr236 (MP) ska föranleda något initiativ från riksdagens sida. Motionen avstyrks.

Public service-företagens produktioner

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om public service-företagens produktioner. Granskningsnämnden har friat det aktuella programmet.

Motionen

I *motion K300* begär Annelie Enochson ett tillkännagivande om att regeringen bör verka för att public service-företagens produktioner inte strider mot svensk lag och internationella konventioner samt respekterar föräldrars rätt till inflytande över utbildningen (yrkande 1). Motionären är starkt kritisk till Utbildningsradions satsning Sex på kartan och anser att fokus ligger på sexkunskap och mycket lite på samlevnadsundervisning. Målgruppen är barn i högstadieåldern och de tecknade filmerna visar också ungdomar i denna ålder. I barnkonventionens artikel 34 stadgas att barn har rätt att bli skyddade mot alla former av sexuellt utnyttjande och sexuella övergrepp. Att materialet lyfter fram "att sexualitet inte är något kriminellt i vårt samhälle" anser motionären felaktigt vad gäller barns sexualitet. Att Utbildningsradions läromedel klargör att lärare ska involvera 14-åriga barn i diskussioner om deras sexuella erfarenheter är också övergrepp.

Utskottets ställningstagande

Alla radio- och tv-program som sänds av svenska programföretag ska följa reglerna i radio- och tv-lagen (2010:696). Public service-företagen ska dessutom följa villkoren i sändningstillstånden. Granskningsnämnden för radio och tv vid Myndigheten för radio och tv har i uppgift att utöva en oberoende kontroll genom att bedöma om program som har sänts följer reglerna. Nämnden granskar program efter anmälningar från tittare och lyssnare men också på initiativ av Myndigheten för radio och tv.

Utgångspunkten i reglerna är att det ska råda en vidsträckt yttrande- och informationsfrihet. Ibland missbrukas dock yttrandefriheten, och därför finns regler om t.ex. opartiskhet, skydd av barn och skydd mot intrång i privatlivet.

Vad gäller det aktuella programmet *Sex på kartan* gjordes sex anmälningar till Granskningsnämnden. UR framhöll i sitt yttrande till nämnden att bolaget enligt sändningstillståndet ska bedriva programverksamhet inom bl.a. barn- och ungdomsutbildning. De frågor som kommit in till UR:s frågelåda om sex och relationer tyder på en stor kunskapsbrist hos unga i dessa frågor och att det ligger väl inom UR:s uppdrag att producera den här typen av program. UR underströk vidare att de tecknade karaktärerna är i tonåren men betydligt över pubertetsgränsen.

Utskottet konstaterar att Granskningsnämnden har friat programmet i ett beslut den 21 mars 2011 (dnr 11/00160, 165, 166, 167, 202 och 213). Granskningsnämnden anser, mot bakgrund av programmets utformning och att sändningarna på dagtid föregicks av en skylt med information om filmens innehåll och syfte, att UR har visat den hänsyn som krävs enligt bestämmelsen om mediets särskilda genomslagskraft när det gäller program som innehåller sex.

Utskottet anser inte att motion Kr300 (KD) yrkande 1 bör föranleda något initiativ från riksdagens sida. Motionen avstyrks.

Tidigare behandlade förslag

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsförslag i frågor som riksdagen tidigare under mandatperioden tagit ställning till.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har tidigare under mandatperioden avstyrkt motionsyrkanden om mediepolitik som är likadana eller snarlika nedan förtecknade yrkanden. Utskottet hänvisar till betänkande 2010/11:KrU5 och finner inte skäl att ta upp dessa frågor till förnyad behandling. Riksdagen beslutade i enlighet med utskottets förslag. Motionerna avstyrks därmed.

- *Kr206* av Eva Flyborg (FP) om införande av en expertdatabank med kvinnor och
- *Kr253* av Eva Flyborg (FP) om utflyttning av SVT och SR till Göteborg.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Förhandsprövning av nya tjänster inom public service, punkt 2 (S, MP, V)

av Gunilla Carlsson i Hisings Backa (S), Kerstin Engle (S), Per Svedberg (S), Christina Zedell (S), Isak From (S), Tina Ehn (MP), Bengt Berg (V) och Jörgen Hellman (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2011/12:Kr241 av Tina Ehn m.fl. (MP).

Ställningstagande

Vi anser att förhandsprövningen av nya programtjänster inom public service innebär en inskränkning av public service-företagens oberoende ställning. För att skydda oberoendet och självständigheten har vi ett system där public service-företagen inte är statliga organisationer som styrs direkt av regeringen. Om det ska ske stora förändringar måste dessa framgå av sändningstillståndet vars villkor och riktlinjer beslutas av riksdagen.

I de av regeringen beslutade anslagsvillkoren finns en formulering om att nya tjänsters marknadspåverkan ska bedömas och behandlas av konkurrenterna. Dessa ska ge besked om de tycker att de nya tjänsterna påverkar deras förutsättningar och marknad. För oss är det uppenbart att syftet är att långsiktigt påverka public service-företagen. Därför anser vi att riksdagen ska ge regeringen till känna att kravet på förhandsgranskning av nya programtjänster inom public service-företagen ska avskaffas.

Vad vi nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Därmed bifaller riksdagen motion Kr241 (MP).

2. Digitalisering av public service-företagens arkiv, punkt 3 (S, V)

av Gunilla Carlsson i Hisings Backa (S), Kerstin Engle (S), Per Svedberg (S), Christina Zedell (S), Isak From (S), Bengt Berg (V) och Jörgen Hellman (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2011/12:Kr297 av Berit Högman m.fl. (S) yrkande 23.

Ställningstagande

Resursförstärkningen 2012–2013 för att digitalisera public service-företagens arkiv är bra, men vi konstaterar att den långsiktiga finansieringen inte är löst. Flera kostnader är inte engångskostnader utan löpande kostnader, t.ex. lagring, distribution, tillgängliggörande, redaktionell bearbetning och rättighetskostnader. Risken är uppenbar att tillgängliggörande av arkivens program kan komma att påverka företagens möjlighet till nyproduktion.

Rent principiellt finner vi det problematiskt att regeringen inte väljer att ge public service-företagen en sådan finansiering att de självständigt kan hantera frågan.

Vi konstaterar också att regeringen genom att anvisa särskilda medel för att tillgängliggöra arkiven de facto har godkänt denna verksamhet och att förhandsprövning inte blir aktuell.

Vi anser att regeringen skyndsamt bör bereda dessa frågor och återkomma till riksdagen med svar.

Vad vi nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Därmed bifaller riksdagen motion Kr297 (S) yrkande 23.

3. Public service-företagens kulturbevarande uppdrag, punkt 5 (SD)

av Mattias Karlsson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2011/12:Kr319 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD) yrkande 5.

Ställningstagande

I de nuvarande sändningstillstånden för radio och tv i allmänhetens tjänst slås fast att företagen har ett ansvar att värna det svenska språket och verka för en stark nordisk kulturgemenskap. Jag är positiv till detta men anser också – med inspiration från Danmark – att det i framtida sändningstillstånd ska skrivas in att public service-företagen ska verka för att bevara och levandegöra det nationella kulturarvet. Vad jag här anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Därmed bifaller riksdagen motion Kr319 (SD) yrkande 5.

4. Kvaliteten på radiosändningarna, punkt 8 (MP)

av Tina Ehn (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2011/12:Kr236 av Jan Lindholm (MP).

Ställningstagande

På många håll i landet beklagar sig medborgare över att mottagningsvillkoren för Sveriges Radios kanaler är avsevärt sämre än för de kommersiella kanalernas sändningar. Jag anser att regeringen bör vidta åtgärder med anledning av detta problem. Vad jag här anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Därmed bifaller riksdagen motion Kr236 (MP).

Särskilt yttrande

Finsk tv i hela Sverige, punkt 6 (S)

Gunilla Carlsson i Hisings Backa (S), Kerstin Engle (S), Per Svedberg (S), Christina Zedell (S), Isak From (S) och Jörgen Hellman (S) anför:

Att kunna se finsk tv är en viktig del i minoritetspolitiken. På så sätt kan finsktalande i Sverige behålla och utveckla sitt modersmål och ta del av kulturutbudet i Finland. Finska är ett stort minoritetsspråk och det finns många finsktalande personer i olika delar av landet. Det finns därför anledning att se över hur de kan få tillgång till tv på sitt eget språk. Vi avstår från att nu reservera oss i frågan, bl.a. mot bakgrund av att avtalet om finsk tv löper till mars 2014 och Public service-kommitténs arbete, men förbehåller oss rätten att återkomma i frågan.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2011

2011/12:K300 av Annelie Enochson (KD):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör verka för att public service-bolagens produktioner, vilka finansieras av tv-licensen, inte strider mot svensk lag och internationella konventioner, samt respekterar föräldrars rätt till inflytander över utbildningen.

2011/12:Kr205 av Yilmaz Kerimo och Ingela Nylund Watz (båda S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om tv-program på minoritetsspråk.

2011/12:Kr206 av Eva Flyborg (FP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av att det skapas en oberoende kontaktbank med kvinnliga experter som bidrar till att bryta mansdominansen i medierna.

2011/12:Kr222 av Eliza Roszkowska Öberg (M):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en modernisering av public service-uppdraget och dess finansiering.

2011/12:Kr232 av Thomas Finnborg (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om skattefinansierad radio- och tv-avgift.

2011/12:Kr233 av Sven-Erik Bucht (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda hur finskspråkiga medborgare i Sverige ska få tillgång till tv på sitt eget språk.

2011/12:Kr236 av Jan Lindholm (MP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om åtgärder med anledning av problemet att Sveriges Radios kanalutbud har avsevärt sämre mottagningsvillkor än de kommersiella kanalerna.

2011/12:Kr241 av Tina Ehn m.fl. (MP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att avskaffa kravet på förhandsgranskning av vissa tjänster hos Sveriges Radio och Sveriges Television m.fl.

2011/12:Kr251 av Jenny Petersson och Elisabeth Svantesson (båda M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över hur systemet med tv-avgift kan moderniseras.

2011/12:Kr253 av Eva Flyborg (FP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda förutsättningarna för att flytta SVT till Göteborg.

2011/12:Kr267 av Margareta B Kjellin (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska se över möjligheten att avskaffa tv-avgiften.

2011/12:Kr274 av Lars Beckman (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om slopad tv-avgift.

2011/12:Kr275 av Lars Beckman och Carl-Oskar Bohlin (båda M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om radio och tv i allmänhetens tjänst.

2011/12:Kr280 av Emma Henriksson och Caroline Szyber (båda KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ersätta dagens radio- och tv-avgift med ett annat finansieringssystem för public service i samband med att den nya tillståndspérioden träder i kraft 2014.

2011/12:Kr292 av Marietta de Pourbaix-Lundin (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om möjligheterna att ta bort obligatoriet beträffande tv-avgiften.

2011/12:Kr297 av Berit Högman m.fl. (S):

23. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om digitalisering av public service-företagens arkiv.
30. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att SVT även fortsättningsvis ska ha möjlighet att sända sportarrangemang som förutsätter sponsring.

2011/12:Kr319 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD):

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om kulturarvsbevarande uppdrag för radio och tv i allmänhetens tjänst.